

TRÜPTAAS PLASMAS

Lühend	P-Tryptase
Mõiste	<p>Trüptaas vabaneb vereringesse nuumrakkude graanulitest allergiliste reaktsioonide käigus, põhjustades allergilise haiguse kliinilise pildi. Normaalselt varieerub trüptaasi sisaldus veres vähe, jäädes enamasti vahemikku 1–8 µg/L.</p> <p>Indiviidi trüptaasi sisaldus veres sõltub nuumrakkude hulgast. Nt mastotsütoosi korral on trüptaasi sisaldus veres sageli > 20 µg/L. Kõrge trüptaasi baaskontsentratsioon suurendab anafülaktilise reaktsiooni riski. Normaalsest baasnivoost kõrgem trüptaasi sisaldus viitab nuumrakkude aktivatsioonile.</p> <p>Anafülaksia korral tõuseb trüptaasi sisaldus veres esimeste minutite jooksul ja langeb isikule omasele baastasemele umbes 48 h jooksul.</p> <p>Anafülaksia kahtlusel tuleks proov võtta soovitatavalt 15 minuti kuid kindlasti 3 tunni jooksul.</p> <p>Teine proov baastaseme hindamiseks võtta vähemalt 48 h peale nähtude taandumist.</p>
Näidustused	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tugeva allergilise reaktsiooni (trüptaasi sisalduse tõusu veres ei esine) eristamine anafülaksiast (esineb trüptaasi sisalduse tõus veres) ▪ anafülaksiariskiga patsientide avastamine ▪ mastotsütoosi diagnostika
Proovivõtu vahendid	Geeli ja liitiumhepariiniga katsuti
Materjali säilivus ja transport	Plasma: 15–25 °C 2 päeva, 2–8 °C 5 päeva, pikemalt –20 °C Juhul kui proovimaterjali ei saa kohe laborisse saata, tuleb plasma eraldada.
Teostamise aeg ja koht	Tööpäeviti, immuunanalüüsi labor, Ravi 18
Mõõtmismeetod	Fluoroensüüm-immuunmeetria
Referentsvahemikud	< 11 µg/L
Tõlgendus	<p>Trüptaas ↑</p> <ul style="list-style-type: none"> • äge anafülaktiline reaktsioon: Arvutada allergilise reaktsiooni ajal võetud (1.) proovi ja baastaseme (2.) proovi trüptaaside vahe – delta-trüptaas. Anafülaksiale viitab: delta-trüptaas ≥ 20 % baastasemest + 2 µg/L • mastotsütoos: trüptaasi baastase > 20 µg/L • suurenenud risk anafülaktilisele reaktsioonile: trüptaasi baastase >10 µg/L
Konsultatsioon	Liisa Kuhi, Piret Kedars, Maarit Veski, Eleonora Ellervee
HK hinnakirja koodid	66708
Kirjandus	<ol style="list-style-type: none"> 1. P. Csonka, Molekyyliallergologia Allergeenikomponenti-IgE-testien käyttöopas 2017 2. Thermo Fisher ImmunoCap Tryptase originaaljuhend 3. www.phadia.com/product/Allergy-testing-product/ImmunoCAP-Tryptase
Koostaja	Piret Kedars